
NOTAT

Til: Udenrigspolitisk Nævn J.nr.:
CC: Bilag:
Fra: Udenrigsministeriet Dato: 6. marts 2007
Emne: Deltagelse i en væbnet konflikt i
udlandet af personer med dansk
tilhørsforhold.

I opfølgning af møde i Udenrigspolitisk Nævn den 30. januar 2007 har Udenrigsministeriet indhentet vedlagte udtalelse fra Justitsministeriet om, hvorvidt det efter dansk ret er strafbart for personer med dansk tilhørsforhold at deltage i en væbnet konflikt i udlandet.

”1. Dansk lovgivning indeholder ikke et generelt forbud mod at bistå en part i en væbnet konflikt i udlandet i forbindelse med, at der ydes modstand mod f.eks. et lands militære styrker.

Bistand af en sådan karakter vil imidlertid efter en konkret vurdering af de nærmere omstændigheder i det enkelte tilfælde kunne være strafbar efter én eller flere af bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13.

Som eksempel kunne nævnes tilfælde, hvor en person i udlandet foretager handlinger, der sigter til at påføre den danske stat eller den danske stats forbundsfæller krig eller andre fjendtligheder såsom blokade eller anden tvangsforanstaltning (jf. straffelovens § 99, der giver mulighed for straf af fængsel indtil på livstid).

Et andet eksempel kunne være, at en person, herunder uden for tilfælde af krig eller væbnet konflikt, med forsæt til at destabilisere et lands eller en international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer begår visse grove lovovertrædelser, når handlingen i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade (jf. straffelovens § 114 om terrorisme. Bestemmelsen giver mulighed for straf af fængsel indtil på livstid).

Bistand af nævnte karakter vil i øvrigt efter en konkret vurdering kunne være strafbar efter andre bestemmelser i dansk lovgivning. Efter omstændighederne vil dette blandt andet kunne være tilfældet, hvis en person som led i sin bistand f.eks. begår drab (jf. straffelovens § 237) eller vold (jf. straffelovens §§ 244-226) over for civile personer.

2. Straffelovens § 102 hjemler straf for den, som under krig eller besættelse yder fjenden bistand ved råd eller dåd eller til fremme af fjendtlig interesse svækker den danske stats eller

dens forbundsfælles kampdygtighed. Straffen er fængsel indtil 16 år, jf. stk. 1. Under skærpende omstændigheder er straffen dog livstid, jf. nærmere stk. 3.

Bistand til fjenden kan blandt andet bestå i tjenstgøring i fjendtlig krigs- eller besættelsesmagts væbnede styrker eller i tilknytning til disse virkende militære eller politimæssige korps eller lignende korps eller organisationer, jf. herved stk. 2, nr. 1.

Straffelovens § 102 angår landsforræderisk bistand, der ydes i tilfælde, hvor Danmark befinder sig i krig eller er under påtvungen besættelse.

Straffelovens § 102 er ikke begrænset til danske statsborgere i modsætning til den bestemmelse om landsforræderi, der gjaldt ved indførelsen af straffeloven af 1930 (§ 101). Straffelovens § 102 omfatter således som udgangspunkt enhver. Anvendelsesområdet for straffelovens § 102 begrænses dog (som lovgivningens øvrige bestemmelser) af de folkeretlige regler, jf. herved straffelovens § 12.

Om de folkeretlige grænser for anvendelsen af straffelovens § 102 er i motiverne til bestemmelsen anført følgende (jf. side 36 i betænkning af 1949 afgivet af det af Justitsministeriet nedsatte udvalg til overvejelser af forslag til ændringer i borgerlig straffelov, navnlig kapitlerne 12 og 13):

”[Af folkeretten] følger bl.a., at personer, der på grund af deres statslige tilhørsforhold til et fjendtligt land indkaldes til tjeneste i dette, ikke kan straffes efter bestemmelsen, ligesom de normalt heller ikke kan straffes for frivillig tjeneste. En person, der er statsborger i en neutral fremmed stat, kan normalt heller ikke straffes for ... tjenstgøring i den fjendtlige krigsmagt, idet en neutral stats undersætter, der frivilligt gør krigstjeneste for en anden stat, efter folkeretten ikke må behandles ringere end den krigsførende stats til dens væbnede styrker hørende egne statsborgere. Den herboende udlænding – hvadenten han er statsborger i en fjendtlig eller neutral stat – der under en besættelse af Danmark melder sig til tjeneste i besættelsesmagts herværende militær- eller politistyrker, må dog formentlig kunne straffes herfor.”

Det bemærkes, at hvis en person efter det anførte ikke vil kunne straffes efter straffelovens § 102, vil handlingerne efter omstændighederne kunne være strafbare efter dansk lovgivning i øvrigt.

3. Selv om bistand af den ovennævnte karakter ikke har forbindelse med krig, oprør eller lignende rettet mod den danske stat, kan en sådan bistand efter omstændighederne indebære en tilsidesættelse (også) af den danske stats interesser.

Lovgivningen indeholder derfor mulighed for at straffe den, der inden for dansk territorium foretager nærmere bestemte handlinger i tilfælde af krig, i forhold til hvilken den danske stat er neutral.

Reglerne herom findes i lov nr. 149 af 2. august 1914, som ændret ved lov nr. 127 af 15. april 1930, hvorved det forbydes fra dansk territorium at understøtte krigsførende magter.

1914-loven indeholder blandt andet forbud mod offentlig opfordring til indtræden i krigsførende magters krigsmagt eller til anden ydelse af krigshjælp til sådanne magter i tilfælde af krig, hvor den danske stat er neutral. Sådanne handlinger anses dog kun for strafbare, hvis de er begået inden for dansk territorium. Efter loven er det endvidere forbudt i tilfælde af krig, hvor Danmark er neutral, at tage tjeneste i de krigsførende magters hær, men kun hvis regeringen har udstedt et konkret forbud mod sådan tjeneste.

Overtrædelse af 1914-loven kan efter straffelovens § 110 c, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 3 år. Begås overtrædelsen uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. straffelovens § 110 c, stk. 4.

1914-loven omfatter kun situationer, hvor der aktuelt føres krig. Hvis hvervningen ikke sker til krigstjeneste hos en krigsførende magt, eller hvis hvervningen ikke sker ved offentlig opfordring, er forholdet ikke omfattet af loven, men kan efter omstændighederne være omfattet af straffelovens § 128.

Efter sidstnævnte bestemmelse straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som i den danske stat foretager hvervning til fremmed krigstjeneste. Straffelovens § 128 omfatter kun hvervning, der finder sted i den danske stat. Bestemmelsen angår – i modsætning til straffelovens § 102 og 1914-loven – kun den, der foretager hvervningen, men ikke den, der lader sig hverve.

Det antages, at begrebet ”fremmed krigstjeneste” i straffelovens § 128 foruden tjeneste i statsmagters militære styrker også omfatter tjeneste i et oprørspartis militære styrker, jf. herved Kommenteret straffelov, Almindelig del, 8. udgave (2005), side 73.” ”